

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 27/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Sivistysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä syyskuuta 2005 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta (HE 112/2005 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi sivistysvaliokuntaan samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto sivistysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Merja Leinonen ja lainsäädäntöneuvos Marja-Riitta Pönkä, opetusministeriö
- hallitusneuvos Arto Sulonen ja neuvotteleva virkamies Rainer Alanen, sisäasiainministeriö
- budjettineuvos Raija Koskinen, valtiovarainministeriö
- apulaisosastopäällikkö Olli Kerola ja finanssi- ja terveysministeriön apulaisosastopäällikkö Olli Kerola ja finanssi- ja terveysministeriö
- laskentapäällikkö Raakel Tiihonen, Opetushallitus

- johtaja Martti Kallio ja erityisasiantuntija Päivi Rajala, Suomen Kuntaliitto
- rahoitusjohtaja Tapio Korhonen, Helsingin kaupunki
- taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva, Kotkan kaupunki
- pääsihteeri Eeva-Inkeri Sirelius, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö VSY
- puheenjohtaja Mauri Tammela ja rehtori Kaisa Väyrynen, Kansalais- ja työväenopistojen liitto KTOL ry
- puheenjohtaja Gunnar Nyström, Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland
- hallituksen puheenjohtaja Martti Jalkanen ja pääsihteeri Mika Nirvi, Suomen kesäyliopistot ry
- kehittämisspäällikkö Matti Lahtinen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- vs. toiminnanjohtaja Sinikka Sipilä, Suomen Kirjastoseura ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Jyväskylän kaupunki
- Espoon kaupunki
- Sotkamon kunta
- Suomen Kansanopistoyhdistys SKY ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan vapaasta sivistystyöstä annettua lakia muutettavaksi kansalaisopisto-

jen, kesäyliopistojen ja kansanopistojen valtionosuuden määräytymisperusteiden osalta.

Kansalaisopistojen käyttökustannusten valtionosuuden perusteena käytettävän yksikköhinnan laskennassa käytettävästä asutusrakenneryhmyksestä ehdotetaan luovuttavaksi ja siirryttäväksi yhteen yksikköhintaan. Yksikköhintaa porrastettaisiin tiheästi asutuissa kunnissa.

Kesäyliopistojen käyttökustannusten valtionosuuden perusteena käytettävän yksikköhinnan sitomisesta kesäyliopiston sijaintikunnan kansalaisopiston yksikköhintaan ehdotetaan luovuttavaksi. Kesäyliopistojen yksikköhinta ehdotetaan laskettavaksi niiden omien käyttökustannusten perusteella.

Kansanopiston ylläpitäjän, jonka ylläpitämisluvassa määritellyn pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, valtionosuuden määrää ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä. Lisäksi ehdotetaan kansanopiston ulkopuolella asuvien opiskelijoiden opiskelijaviikkovähennys korvattavaksi yksikköhintaan tehtävällä vähennyksellä.

Samassa yhteydessä on tarkoitus tehdä vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen edellyttämät yksikköhinnan laske-

mista ja kustannusten tarkistamista koskevat muutokset. Kaikkien vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat ehdotetaan laskettaviksi kunkin oppilaitosmuodon käyttökustannusten pohjalta joka neljäs vuosi. Yksikköhinnan laskemisvuosi siirtyisi nykyisestä yhtä vuotta aiemmaksi. Valtionosuuden määräytymisperusteita tarkistettaisiin vuosittain kunnallisten peruspalveluiden kustannuskehitystä kuvaavalla hintaindeksillä. Lisäksi vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille myönnettävät valtionavustukset ehdotetaan vähennettäväksi oppilaitosten yksikköhintojen laskemisen perusteena käytettävistä kustannuksista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2006 alusta. Säännöstä, jonka mukaan oppilaitoksen ylläpitäjälle myönnettyt valtionavustukset vähennettäisiin valtionosuuden perusteena käytettävien yksikköhintojen laskennan perusteena käytettävistä kustannuksista, sovellettaisiin kuitenkin vasta määrättäessä yksikköhintoja vuodelle 2008. Esitys liittyy vuoden 2006 valtion talousarvioesitykseen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmen vapaan sivistystoimen oppilaitoksen, kansalaisopistojen, kesäyliopistojen ja kansanopistojen, valtionosuuden määräytymisperusteisiin. Lisäksi vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi kuntien rahoitus- ja valtionosuusuudistuksen edellyttämät yksikköhinnan laskemista ja kustannusten tarkistamista koskevat muutokset. Tarkoituksena on muun muassa ottaa huomioon vuoden 1999 valtionosuusuudistuksen jälkeen vapaan sivistystyön oppilaitosten kustannusrakenteessa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Esityksellä pyritään myös lisäämään järjestelmän selkeyttä ja ennakoitavuutta.

Vapaan sivistystyön piiriin sisältyy erilaisia oppilaitoksia. Niistä osan, esimerkiksi kansalais- ja työväenopistojen, toiminta ovat huomattavalta osaltaan kunnallista. Suuri osa on myös yksityisiä oppilaitoksia. Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämä koulutus on luonteeltaan tutkintoon johtamatonta koulutusta. Osa vapaan sivistystyön oppilaitoksista toimii myös yleissivistävän koulutuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen järjestäjinä. Järjestettäessä tutkintotavoitteista koulutusta sovelletaan suoraan asianomaista koulutusmuotoa koskevia toiminta- ja rahoitussäännöksiä.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain uudistamista on valmiteltu samanaikaisesti kuntien rahoitus- ja valtionosuusuudistusta koskevien lakiehdotusten (HE 88/2005 vp) kanssa. Vapaan sivistystyön oppilaitosten erityispiirteet, muun

muassa sisäoppilaitosmuotoisuus, on otettu huomioon opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia koskevien ehdotusten kokonaisvaikutuksissa. Nyt käsillä olevassa vapaata sivistystyötä koskevassa hallituksen esityksessä on puolestaan kansalaisopistojen yksikköhinnan laskentatavan muutos linjattu kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen kanssa yhtenevästi ja kustannukset kuntatalouteen vaikuttavana tekijänä otettu huomioon tätä uudistusta koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvissä taloudellisissa vaikutuksissa.

Valmisteltaessa samanaikaisesti useita muutoksia voi olla vaikeaa ennakoida muutosten tuottamaa yhteisvaikutusta oppilaitosten talouteen. Valiokunta pitää tarpeellisena, että rahoitusjärjestelmän toimivuutta seurataan. Valiokunnan mielestä on tärkeää, että rahoitusjärjestelmällä voidaan tukea oppilaitosten yhteistyötä ja mahdollistaa oppilaitosten monipuolinen koulutustarjonta mahdollisimman joustavalla tavalla. Tätä silmällä pitäen on tarpeen ottaa huomioon niin kunnallisten kuin yksityisten koulutuksen järjestäjien näkökulma.

Kansalais- ja työväenopistot

Kansalais- ja työväenopistojen osalta ehdotetaan, että asutusrakenneryhmittymykseen perustuvasta kustannusten laskemisesta luovuttaisiin ja keskimääräisen yksikköhinnan laskennassa siirryttäisiin yhteen kustannuspohjaan ja siitä laskettavaan yksikköhintaan. Yksikköhintaa porrastettaisiin tiheästi asutuissa kunnissa. Valiokunta kannattaa tehtyjä ehdotuksia. Selvityksen mukaan nykyinen asutusrakenneryhmittymykseen perustuva valtionosuuden määräytyminen ei ole ottanut riittävästi huomioon kustannuseroja aiheuttavia tekijöitä. Eriytymiskehitys ei ole johtunut pelkästään kuntien taloudellisesta tilanteesta vaan myös muuttoliikkeestä ja kysynnän muutoksista, maksukykyisten asiakkaiden määrästä sekä muun muassa kunkin alueen muun aikuiskoulutuksen tarjonnasta. Valiokunnan näemyksen mukaan ehdotus yksinkertaistaa porrastusjärjestelmää ja vähentää nykyisiin porrastustekijöihin liittyviä ongelmia.

Käytännössä esitys merkitsee, että nykyisissä asutusrakenneryhmissä 1—4 yksikköhinta nousisi 2—6 prosenttia. Asutusrakenneryhmissä 5 yksikköhinta laskisi noin 2,5 prosenttia. Selvityksen mukaan kansalaisopistojen asutusrakenneryhmittymyksestä luopumisen vaikutuksia on tarkoitettu tasoittaa siirtymäkauden ajan. Tähän on vuoden 2006 talousarvioesityksessä varauduttu siten, että kansalaisopistojen ylimääräisten avustusten osuutta nostettaisiin 2,15 miljoonaa euroon (vuonna 2005 1,8 miljoonaa euroa). Laskennallisten opetustuntien määrä vähenisi 2 038 000 opetustuntiin (vuonna 2005 2 062 000 opetustuntia).

Valiokunta kiinnittää huomiota nykyisin asutusrakenneryhmään 5 kuuluvien opistojen asemaan. Opistot toimivat tiheimmin asutuilla seuduilla. Esimerkiksi suurimpien kaupunkien ylläpitämien ja tiettyjen opetustuntimäärältään suurimpien oppilaitosten yksikkökustannukset ovat huomattavasti keskimääräistä korkeammat. Opistot toimivat seuduilla, jotka ovat enimmäkseen muuttovoittoalueita. Monet asianomaiset kunnat vastaanottavat runsaasti maahanmuuttajia. Valiokunta pitää tärkeänä, että tällainen erityinen tehtävä voidaan ottaa huomioon rahoitusasemaa arvioitaessa ja avustuksia tai muita toimenpiteitä harkittaessa.

Valiokunta pitää perusteltuna, että saaristokuntien ja harvaanasuttujen kuntien vapaan sivistystoimen yksikköhintaa korotetaan. Vapaalla sivistystyöllä on koulutustarjontaa monipuolistavana, täydentävää ja lisäkoulutusta järjestävänä sekä elinikäisen oppimisen ja harrastetönnän mahdollisuuksia tarjoavana huomattava merkitys näiden kuntien palvelutarjonnalle ja kyseisten seutujen elinvoimaisuudelle.

Kesäyliopistot

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kesäyliopistojen yksikköhinnan sitomisesta opiston sijaintikunnan kansalaisopiston yksikköhintaan luovuttaisiin ja yksikköhinta määrättäisiin kesäyliopiston omien käyttökustannusten pohjalta. Valiokunnan mielestä rahoituksen irrottaminen kansalaisopistojen järjestelmästä on perusteltua. Kesäyliopistojen toiminnalla ja kustannus-

rakenteella on omat erityispiirteensä. Kesäyliopistot toimivat yksityisinä aikuiskoulutusorganisaatioina, joiden ylläpitäjinä toimivat pääsääntöisesti kesäyliopistoyhdistykset. Muita ylläpitäjiä ovat muun muassa kuntayhtymät, kaupunki, säätiöt sekä maakuntahallitus. Yli puolet Suomen kunnista on kesäyliopistoa ylläpitävän yhdistyksen jäsenkuntia. Kesäyliopistot vastaavat alueellisiin koulutustarpeisiin. Ne ovat kiinteä osa Suomen avointa yliopistojärjestelmää. Ne järjestävät myös yleissivistävää ja ammatillista koulutusta. Valiokunnan näkemyksen mukaan yksikköhintajärjestelmään ehdotetut muutokset vahvistavat kesäyliopistojen itsenäistä roolia vapaan sivistystyön oppilaitoksina.

Kansanopistot

Valiokunta tukee kansanopistojen osalta tehtyjä muutosehdotuksia. Vaikeasti vammaisten koulutuksen osalta valiokunta toteaa, että erityiskansanopistoissa tapahtuneen opiskelijarakenteen muutoksen vuoksi opistot ovat joutuneet laajentamaan palvelujaan nykyistä monipuolisemmiksi. Vaikeasti vammaisille järjestetyn koulutuksen korkeat kustannukset ovat heijastuneet opiskelijoilta perittävien maksujen suuruuteen. Esityksessä ehdotetaan, että erityiskansanopistojen valtionosuuden määrää nostetaan nykyisestä 57 prosentista 70 prosenttiin. Myös vaikeasti vammaisten koulutuksen yksikköhintaa korotettaisiin. Ehdotukset parantavat vammaisille tarjottavan koulutuksen järjestämisedellytyksiä.

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus

Kuntien rahoitus- ja valtionosuusuudistukseen liittyen ehdotetaan, että kaikkien vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat lasketaan kunkin oppilaitosmuodon käyttökustannusten pohjalta joka neljäs vuosi nykyisen joka toisen vuoden asemesta. Yksikköhinnan laskemisvuosi siirtyisi yhtä vuotta nykyistä aiemmaksi. Esitys on yhtenevä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia koskevan muutosesityksen kanssa (HE 88/2005 vp). Esitykseen sisältyy lisäksi

eri oppilaitosmuotoja koskevia siirtymäsäännöksiä. Selvityksen mukaan ehdotus parantaisi valtionosuusjärjestelmän ennakoitavuutta ja selkeyttä. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin myös näkemyksiä, joiden mukaan tarkistusväli on liian pitkä. Kuntien rahoitus- ja valtionosuusuudistuksen yhtenä lähtökohtana on sovittava valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistusmenettely yhteen kullekin hallituskaudelle valtiontalouden kehysten kanssa. Uusi tarkistusmenettely muodostaa eri hallinnonalat kattavan erottamattoman kokonaisuuden. Kustannustenjaon tarkistukseen liittyvä valtionosuusprosentin määrittely tapahtuisi peruspalveluohjelmassa poikkeihallinnollisesti tehtävän kokonaisarvioinnin pohjalta hallituskauden alussa. Lisäksi kustannustenjaon tarkistuksessa valtionosuuden perusteena käytettävät laskennalliset kustannukset ja yksikköhinnat tarkistettaisiin toteutuneiden kustannusten mukaisiksi joka neljäs vuosi. Kustannustenjaon tarkistus on valtion ja kuntien välinen kokonaistaloudellinen järjestely. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että kustannustenjaon tarkistusmenettely toteutetaan kaikilta osin hallituskauden kehysaikataulussa joka neljäs vuosi.

Nettoutusperiaate

Voimassa olevan järjestelmän mukaan vapaan sivistystyön kustannukset, joihin myönnetään erikseen valtionavustusta, voidaan ilmoittaa myös valtionosuusrahoituksen piiriin kuuluviksi kustannuksiksi. Tätä on pidetty epäkohtana, ja päällekkäisen rahoituksen poistamiseksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksista vähennetään oppilaitosten ylläpitäjille vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n nojalla asianomaista toimintaa varten kustannusten laskemisvuonna myönnettyjä valtionavustuksia vastaava euromäärä. Tämä nettoutukseksi kutsuttu periaate ehdotetaan lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen mukaan otettavaksi käyttöön määrättäessä yksikköhintoja vuodelle 2008.

Selvityksen mukaan laskettaessa vuoden 2008 yksikköhintoja nettoutus alentaisi vuoden 2005 valtionavustusten perusteella arvioituna

vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevia laskennallisia kustannuksia yhteensä noin viidellä miljoonalla eurolla. Valtionosuudet alenisivat yhteensä noin kolmella miljoonalla eurolla.

Valiokunta pitää päällekkäisen rahoituksen välttämistä hyväksyttävänä lähtökohtana. Samanaikaisesti valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtionavustuksilla on merkittävä rooli vapaan sivistystyön oppilaitosten kehittämistyössä ja suuntauksessa. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaan oppilaitoksen ylläpitäjälle voidaan toiminnan kehittämiseksi järjestettävää kokeilua, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä tai toiminnan käynnistämistä varten taikka koulutustarjonnan monipuolisuuden tukemiseksi myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin huoli siitä, että oppilaitosten kehittämistoiminta voisi vaarantua, jos kehittämistyöhön tarkoitettuja avustuksia ei haettaisi sen johdosta, että myönnetyt avustukset pienentäisivät valtionosuuden perusteena olevaa kustannuspohjaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että oppilaitosten mahdollisuuksiin kehittää koulutustarjontaa ja toiminnan laatua kiinnitetään jatkossa riittävästi huomiota.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Lauri Kähkönen /sd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Kari Kärkkäinen /kd
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Lauri Oinonen /kesk
	Nils-Anders Granvik /r	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Jyrki Kasvi /vihr	Ahti Vielma /kok.
	Esko Kurvinen /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.

Indeksitarkistukset

Tässä yhteydessä hallintovaliokunta viittaa vielä vuoden 2006 valtion talousarvioesityksestä antamaansa lausuntoon (HaVL 20/2005 vp), jossa se on kiinnittänyt huomiota indeksitarkistuksiin ja toistanut sen jo aikaisempien talousarvioesitysten yhteydessä (mm. HaVL 24/2004 vp ja HaVL 4/2003 vp) esittämänsä kannan, että kustannustason nousu tulee kompensoida täysimääräisesti. Valiokunta on tuolloin viitannut valtionosuusjärjestelmää koskevaan esitykseen, jonka mukaan mahdollisuus tehdä lakisääteinen kustannustason tarkistus täysimääräistä pienempänä poistuisi vuoden 2008 alusta. Ottaen huomioon kuntien talousvaikeudet on valiokunnan mielestä perusteltua, että tässä tilanteessa indeksitarkistukset tehdään täysimääräisinä jo tuota ennen.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta esittää,

että sivistysvaliokunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana ja

että sivistysvaliokunta ottaa muutokin huomioon sen, mitä edellä on esitetty.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Hallintovaliokunnan enemmistö yhtyi hallituksen esitykseen, jonka mukaan kaikkien vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat lasketaan kunkin oppilaitosmuodon käyttökustannusten pohjalta joka neljäs vuosi nykyisen joka toisen vuoden asemesta.

Selvityksen mukaan esitys parantaisi valtionosuusjärjestelmän ennakoitavuutta ja selkeyttä. Näin asia varmaan onkin valtionhallinnon kannalta katsottuna. Vapaan sivistystyön oppilaitosten ja niiden toimintaa tukevien kuntien kannalta katsottuna lakiesityksen toteutuminen merkitsisi päinvastoin ennakoitavuuden ja selkeyden puutteen takia epävarmuutta toimintojen kehittämisessä sekä heikennystä valtion rahoituksen taholta. Asiantuntijalausunnoissa on todettu, että valtionosuuden määräytymisperusteiden muuttamisen ja opetusministeriön valmistelussa olevien useiden samanaikaisten muutosten kokonaisvaikutuksista ei ole tehty yhteenvetoa tai kokonaisarviota ylläpitäjien näkökulmasta.

Hallituksen yhtenä lähtökohtana on ollut, että kuntien rahoitus- ja valtionosuusuudistus tarkistusmenettelyineen sovitettaisiin kunkin hallituskauden valtionalouden kehyksiin. Se merkitsee

vapaan sivistystyön kehittämisen osalta hyppyä tuntemattomuuteen, koska pitkäjänteinen suunnittelu toiminnan kehittämiseksi käynee vaikeaksi tulevien poliittisten suhdanteiden ennakoinnattomuuden takia. Valtionalouden kehykset ovat osoittautuneet jo tällä eduskuntakaudella useiden epäkohtien tai välttämättömien uudistusten esteeksi valtion miljardien eurojen ylituloista huolimatta.

Asiantuntijalausunnoissa on esitetty, että neljä vuotta kustannusten tarkistuksen välinä on liian pitkä, sekä että yksikköhinnat jäävät liiaksi jälkeen todellisista kustannuksista, kun yksikköhinnan laskemisvuosi siirtyisi yhtä vuotta nykyistä aiemmaksi.

Ehdotus

Edellä olevaan viitaten katsomme,

että hallintovaliokunnan olisi tullut esittää lausunnossaan, että kaikkien vapaan sivistystyön oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat laskettaisiin edelleen kahden vuoden välein ja ettei yksikköhinnan laskemisvuotta aiennettaisi nykyisestä.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2005

Veijo Puhjo /vas
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Jyrki Kasvi /vihr

Esko Kurvinen /kok
Kari Kärkkäinen /kd
Ahti Vielma /kok.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmen vapaan sivistystoimen oppilaitoksen valtionosuuden määräytymisperusteisiin. Hallintovaliokunta kannattaa lausunnossaan ehdotusta, jonka mukaan kansalais- ja työväenopistojen asutusrakenneryhmykseen perustuvasta kustannusten laskemisesta luovuttaisiin ja keskimääräisen yksikköhinnan laskennassa siirryttäisiin yhteen kustannuspohjaan ja siitä laskettavaan yksikköhintaan.

Hallituksen esitys leikkaa kansanopistojen resursseja ja tuntimääriä erityisesti asutusrakenne-

ryhmässä 5. Jotta kansalaisopistojen arvokas kansansivistystyö ei vaarannu, on kansalaisopistojen toimintaresurssit turvattava.

Ehdotus

Edellä olevaan viitaten katsomme,

että hallintovaliokunnan olisi tullut esittää lausunnossaan, että kansalaisopistojen resurssit toiminnan jatkamiseksi nykyisessä laajuudessa turvataan kaikissa asutusrakenneryhmissä.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2005

Jyrki Kasvi /vihr
Veijo Puhjo /vas
Esko Kurvinen /kok